

Dottern är på hugget!

Det är barnbarnets födelsedag och mamma har fått permission från sjukhuset. Mamma har fått en högersidig stroke och kommunikationssvårigheter d.v.s. afasi. När alla sjunger "ja, må hon leva" formas mammas mun men det hörs inget ljud. Mamma ser omedveten ut, hon är glad och skrattar sorglöst.

Finaste duken ligger på köksbordet, födelsedags flaggan och servetterna med midsommarkrans, tårta och kakfat. Här sitter vi samlade, vår lilla familj och situationen skulle vara annorlunda om inte det vore för händelsen för snart fyra månader sedan.

När kakfatet sträcks fram, snappar mamma snabbt tag i mazarinen med folieform och för den till munnen. Stopp, stopp, ropar barnbarnet och mamma tittar förvånad upp. Folieformen plockas bort och vi skrattar lättat. I min mage känns en klump och gråten väller upp.

Mamma skrivs hem och vill absolut inte till något servicehem och vägrar att ta emot hemtjänst. Mamma kan inte tala och inte ringa, tänk om det kommer någon som inte vill väl, huset så nära vägen. Mamma blir irriterad och vänder sig bort. Jag säger att vi avvaktar och har lite tålmod, vi ska inte köra över dig, kanske du ändrar dig mamma?

Telefonsamtalen blir många. Så mycket som ska ordnas och lösas för att mamma ska kunna leva och bo kvar i det hem som hon och pappa har byggt upp tillsammans. Duschhjälpmedel och toaförhöjning, sängen som är för låg, tallriken som glider iväg när mamma ska äta. Kan hon skära brödet och bre på smör? Tänk om den skarpa kniven slinter och hon skadar sig? Hennes blodförtunnande medicin, nej, nej jag stänger tanken.

Det är mitt i sommar och semestertid, jag hänvisas till olika handläggare och vikarier.

Logopedkontakten som är så viktig, jag vet ju vad det betyder för att komma igång med talträning. Det gör mig så oändligt ont när mamma försöker säga något utan att lyckas. Jag ser att du också blir så ledsen mamma.

Arbetsterapeut och rullstol är nödvändigt. Sjukgymnasten som måste komma, hur blir rehabiliteringen? Hur blir det med bostadsanpassning? Allt ska samordnas, allt ska lösas. Glimtar av sorg som skymtar i moderns ögon. Hur stor är skadan? Hos mig åker hopp och förtvivlan, berg och dalbana, allt är kaos... Livskris i familjen är ett faktum.

På övervåningen ligger sovrummet men mamma kan inte längre gå upp och ner för trappan och numera står sängen i kammaren bredvid köket. Men på övervåningen finns det lilla tvättrummet och nu har mamma börjat lukta. Det känns en svag odör när jag kommer nära. Hur ska vi komma uppför trappan?

Mamma vill inte duscha. Jag lirkar enträget, ömsom varsamt ömsom bestämt, mamma vill inte, hon är inte dement men inte heller som förr. Efter en vecka är motståndet nedbrutet och vi är på väg uppför trappan. Det tar tid, vi måste vila varje trappsteg, besvärligt och risk för fall men äntligen har vi kommit uppför trappan och upp i hallen. Mamma är alldeles röd i ansiktet och hela kroppsspråket visar irritation.

Mamma som alltid varit noga med att skyla sig sitter nu naken på den vita trädgårdsstolen i plast och jag ser hennes förlägenhet. Blygseln över att blotta sig och ovanan att visa sig naken inför mig.

Jag pladdrar på och försöker skoja när jag tvålar in med tvättlappen. Jag mår så dåligt och undrar om det inte är på gränsen till att jag begår ett övergrepp mot min egna mamma.

I halltrappan har terapeuten lagt ifrån sig "Rapport-mappen" från sjukhuset. Ett ögonblick står jag där obeslutsam och tittar på den de vita papperen. Så tar nyfikenheten överhand, jag vill veta vad det står om min mamma.

"Dottern är på hugget och vill till varje pris ha hem sin mamma, det blir en enorm bostadsanpassning" läser jag. Hjärtat dunkar, det flimrar för ögonen. Orden flyter ihop och blir suddiga.

Jag tittar ut genom fönstret, vill ju inte ertappas med att tjuvläsa. Med sin röda rollator ser jag mamma halta fram över grusgången, på väg upp från brevlådan. Terapeuten, hon som inte själv har skrivit rapporten går bredvid och som visat att hon vill väl. Tacksamheten väller över mig, jag är sårbar och skör. Ångesten har gläntat på dörren, men jag måste vara stark, jag måste orka. Denna eviga balansgång.

Mamma som knappt kunnat stava till ordet dator sitter nu vid skrivbordet i kammaren, framför henne står den begagnade datorn. Jag stoppar in den ena disketten efter den andra och från Lexia programmet övar vi – A A A, Båb, båb, mum, mum, mum L L Läll, obegripliga ljud väller fram, åsså glöm inte tunggymnastiken, tungan upp mot nästippen, vi tittar på varandra, vi kramas och vi skrattar så att tårarna rinner.

På söndag eftermiddag lade vi oss sig för att vila. Jag vaknar av att mamma står lutad över mig med täcket hängande på rollatorn. Trots tjugofem grader varmt vill mamma lägga täcket över mig. Hennes omtanke är lika stor som förr.

Jag lagar middagar för en vecka och lägger i frysen men mamma saknar aptit och går ner i vikt. I affären vill hon köpa sötsaker och blir arg när jag föreslår annat. Lilla mamma så förändrad du är, mina tårar bränner bakom ögonlocken.

Jag kallas på jobb och ringer på tillbakavägen. Mamma lyfter på luren och försöker säga något men utan att lyckas. Jag kommer snart.

Vi lägger på, jag kör vidare och motar bort känslorna och den hårda, knuten i magen. Jag blinkar snabbt för att mota bort tårarna och utanför sköljer regnet ner över vindrutan, men inga vindrutetorkare hjälper. Vägbanan är suddig.

När jag senare kör upp för backen står köksdörren på vid gavel. Pulsen ökar, jag fumlar med dörren, kan inte fort nog komma ur bilen. Jag springer snubblande fort, fort över grusgången uppför stentrappan, in i hallen och där på kökssoffan balanserar mamma, hon arbetar målmedvetet och koncentrerat med att byta köksgardiner. Mitt hjärta nästan stannar, jag håller andan och vill ropa "mamma stå stilla", men står som förstenad!

Fyra år senare fick mamma en ny stroke...

Helene T Dehring

Dotter

Moderat förtroendevald och Moderat senior

Det finns ett mörkertal om hur många anhöriga som vårdar närstående. För att orka måste man få det stöd man behöver stor hänsyn ska tas till anhörigas önskemål. Deras kännedom och kunskap ska tas tillvara i alla beslut som fattas. Anhörigstödet ska finnas tillgängligt där den anhörige befinner sig. Det ska vara enkelt att få stöd. Ingången ska vara tydlig och känd oavsett var man bor.